

Hämärää pedagogiikkaa

Skinnari, Simo: Pedagoginen rakkaus. Jyväskylä: PS-kustannus. 2004, 224 s.

Kasvatustieteiden dosentti Simo Skinnarin mukaan koulujärjestelmämme toimii suoritusyhteiskunnan ehdoilla. Aineellisen hyödyn tavoittelu ja työelämän paineet siirtyvät koulutukseen, ja vain harvat osaavat edes kyseenalaistaa oppilaiden esineellistämistä ja alistamista suoritusvälineeksi.

Mitä siis pitäisi tehdä? Skinnarin mukaan varsinkin behavioristinen oppimisteoria ja muut teknokraattiset ajatukset kasvatuksesta pitää unohtaa. Näin tietysti ajattelee moni muikin nykyisen konstruktivismin aikana. Sen sijaan, että passiivisen oppilaan päähän kaadetaan tietoa, tulee oppilaaseen suhtautua aktiivisena toimijana, joka muokkaa saamaansa tietoa ja konstruoi siitä tietorakenteita. Ihminen oppii oppimaan. Mutta myöskään konventionaalinen konstruktivismi ei kelpaa Skinnarille. Hänen mukaansa konstruktivismi tarjoaa vain toteuttamatta jääviä lupauksia paremmasta kasvatuksesta. Skinnarin mukaan tarvitsemme reformia käsityksiimme niin ihmisestä kuin tiedosta ja sen luonteesta. Ilman ihmiskäsityksellistä reformia konstruktivismi jää pelkäksi metodiksi.

Pitkään steinerpedagogiikan parissa työskennellyt Skinnari edustaa antroposofista maailmankuvaa. Antroposofiassa on keskeistä mystinen usko ihmisen henkisiin ulottuvuuksiin sekä jälleensyntymisoppiin. Antroposofit pitävät pedagogiikan tärkeimpänä

tehtävänä auttaa sielua kiinnittymään siihen ruumiiseen, joka tällä kertaa on vuorossa. Skinnarin mukaan pedagogiikka ei voi menestyä ilman tällaista ihmiskäsitystä. Skinnarin sanoin pedagoginen rakkaus on juuri sitä, että ihmisen persoonassa ilmenevää henkisyttä kunnioitetaan.

Hallitsemattomimmillaan Skinnarin mielikuviutus tuottaa täydellisyyttä hipovan mallin elämän ymmärtämisestä. Kun tavalliset typerät ihmiset hahmottavat elämän lineaarisen suoraviivaisesti tai biologisen tylsästi, Skinnari kehittää henkistä elämänmallia. Tässä mallissa ihminen nähdään tietysti henkisenä olentona, jolla on fyysinen keho maanpäällisen elämän aikana. Jälleensyntymässä ihminen tulee valosta ja kuolemassa hän jälleen palaa valoon syntyäkseen myöhemmin uudestaan. Väitteidensä todisteina Skinnari pitää anekdootteja, joita toisinaan on raportoitu ”kuolemantilakokemuksista” sekä vanhaa tarinaa lapsia tuovasta haikarasta. Lukijaa tuskin voi voimakkaammin aliarvioida.

Skinnarin tarinointi on siis kaukana tieteellisestä argumentoinnista. Jos hänen ihmiskäsityksensä on vähintäänkin epämääräinen, on hänen käsityksensä tieteestä sitäkin hämärämpi. Skinnari katsoo, että tieteellisen ajattelun seuraukset ovat ihmiskunnalle lähinnä kielteisiä, koska tieteen kehityksen myötä materialismi on lisääntynyt. Tieteen parissa kouliintunut ajattelu pitäisi suunnata henkisiin todellisuuksiin. Tämä merkitsisi paradigmaattista askelta nykytieteen laajennuksen suuntaan. Kirjansa kenties hulvattomimmassa kohdassa Skinnarin toteaaakin, että nykyinen

tiede perustuu aina joillekin oletuksille, joten tiede on ”olete”. Parempaa tietoa saadaan vasta kun ihminen itse asettuu keskeiseksi tutkimusvälineeksi. Tämä onnistuu Skinnarin mukaan uskontojen, tieteiden ja taiteiden uudella liitolla. Laadullisten menetelmien tulo tieteisiin on ollut yksi askel tässä uudessa liitossa. Todellisuuden henkisten ulottuvuuksien mukaan tuominen on seuraava askel. Onkin syytä mainita, että antroposofian perustaja Rudolf Steiner luulotteli olevansa selvänäkijä, joka hankki tietoa lukemalla kaiken viisauden ja tiedon sisältäviä Akasha-aikakirjoja.

Kirja ei osallistu vakavaan tieteelliseen keskusteluun. Kirjan lähteissä viilhteleviä nimiä ovat mm. Deepak Chopra, Axel Fredenholm, Caroline Myss, Wayne Dyer, Eckhart Tolle, Marco Pogacnik, Henryk Skolimowski, Erika Chopich ja Margaret Paul. Asiantuntevillekin lukijoille nimet ovat tuntemattomia. Kyseessä ei olekaan lista alan huippututkijoista, vaan erilaisista uususkonnollisista henkisistä johtajista. Tyypillisesti nämä johtajat ensin julkaisevat hyvin myyviä viikkolehtitasoisia elämänoppaita, ja sen jälkeen rikastuvat keräämällä ympärilleen uskonnollisen kultin piirteitä omaavan kannattajakunnan ja kaupittelemalla erilaisia uskomusterapioita ja -lääkkeitä, muita tuotteita ja koulutusta. Ilmeisesti Skinnarin häpeämätön pyrkimys on liittää itsensä näiden turhuuksien markkinoijien joukkoon. Kohderyhmäkin on laaja. Takakannessa ja esipuheessa kirjaa suositellaan oppikirjaksi lukioihin ja yliopistoihin mutta myös elämän tarkoituksen pohtimisen apuvälineeksi kaikille ihmistyön ammattilaisille.

Huolestuttavaa.

Skinnari on valinnut hyvän vihollisen. Monilla aikuisilla on ikäviä muistikuvia vanhan ajan koulusta, jossa häthätää pikaseminaareissa koulutetut opettajat osoittivat pätevyyttään pikemmin kurinpidon ja lasten lannistamisen alalla kuin pedagogiikassa. Tuskin kenellekään tuottaa vaikeuksia sympatisoida Skinnarin kritiikkiä aikansa eläneitä kasvatuskäsityksiä vastaan, joskin tätä kritiikkiä ovat monet muut osanneet esittää Skinnaria verrattomasti paremmin. Koulutus- ja kasvatusjärjestelmästä löytyy – ja tulee aina löytymään – arvostelun aihetta. Tältä pohjalta Skinnari kuvittelee voivansa rakentaa olkinuken koko nykyisestä kasvatusajattelusta ja vallitsevasta koulutusjärjestelmästä. Kun Skinnari sitten kaataa tämän olkinuken, hän kuvittelee esittävänsä uskottavia perusteluita täysin kestäättömille, epätieteellisille ja naurrettavan epäloogisille antroposofisille näkemyksilleen. Skinnarin esittelemä pedagoginen rakkaus paljastuu pelkästään yritykseksi markkinoida ja propagoida hämäräperäistä uususkonnollisuutta.

Heikki Ervasti